

Nr 127.

Av herr **Lindblom m. fl.**, om ökat anslag till upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor.

I proposition nr 1 under tredje huvudtiteln punkt 24 s. 22 har Kungl. Maj:t föreslagit till »Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor» ett anslag på 75 000 kr. för budgetåret 1950/51. Anslaget föreslås höjt med 15 000 kr., som skulle tillfalla Utrikespolitiska institutet. Därigenom skulle nämnda institut erhålla 59 500 kr. av de föreslagna 75 000 kr. Såsom framgår av till förslaget fogad redogörelse, erhålla de övriga sju organisationer, som få del av detta anslag, tillsammans 15 500 kr. De anslag, som redovisas för dessa organisationer, ha utgått med samma belopp ett flertal år.

Med den glädjande utveckling, som den folkliga fredsrörelsen fått både nationellt och internationellt under de senaste åren, måste det anses motiverat, att det sker en höjning av anslagen även till dessa. Penningvärdets fall betyder också för dessa organisationer betydande merkostnader till löner, resor och upplysningskrifter samt för anordnande av kurser. I sin motivering för anslagens höjande till Utrikespolitiska institutet anför departementschefen bl. a. följande: »Det är enligt min mening ett allmänt intresse, att möjligheter beredas Utrikespolitiska institutet att åtminstone i samma omfattning som hittills fullfölja sin betydelsefulla verksamhet för spridande inom landet av upplysning i utrikespolitiska frågor».

Samma torde också kunna sägas särskilt om de tre största övriga organisationerna, de i propositionen först angivna, och deras numera utökade verksamhet inom var sina områden. Dessa organisationer torde t. o. m. ha större möjlighet att nå ut till den stora allmänheten och erhålla intim kontakt med de stora folkrörelserna än vad fallet är med Utrikespolitiska institutet. Därmed är icke sagt, att det höjda anslaget till nämnda institut inte är befogat. Man måste särskilt uppskatta dess betydande insats på det vetenskapliga området. En jämförelse mellan den verksamhet, som detta bedriver, och det sammanlagda arbete, som utföres av de nämnda organisationerna, torde dock ge vid handen, att de anslag, som nu utgå till dessa senare, äro alltför blygsamma.

Som exempel må nämnas, att en av dessa organisationer, Svenska freds- och skiljedomsföreningen, bedriver en omfattande föreläsningverksamhet i skolor och andra läroanstalter. Vid dessa föreläsningar lämnas upplysningar om FN:s arbete och organisation, och dessutom behandlas frågor i övrigt som röra den mellanfolkliga samlevnaden. Rektorer och lärare ha givit varma erkännanden åt denna verksamhet. Den organisationens

kostnader för det direkta fredsarbetet uppgå numera till 30 000 kr. De övriga två organisationerna i denna grupp ha också sin verksamhet lagd på kurser och föreläsningar inom folkbildningsrörelsen och på annat sätt och nå därigenom olika grupper av befolkningen. En betydande uppgift ligger också i att sprida det rikhaltiga material, som tillställes vederbörande organisationer från FN.

Med den utveckling, som de internationella samordningssträvandena för en bestående fred fått, är det nödvändigt att största möjliga upplysning kan lämnas allmänheten om vad som sker i världen på detta område. Det är numera nödvändigt att tala om både FN och Europarådet samt om alla de olika krafter, som äro verksamma i världen för fredens bevarande. Men för att denna upplysningsverksamhet skall kunna bedrivas i största möjliga utsträckning bör icke minst den folkliga freds-rörelsen få bättre stöd från statsmakternas sida. De flesta av de angivna organisationerna ha också samordnad verksamhet med sina respektive världsallianser. Mycket pengar och arbete ha nedlagts för att på nytt organisera upp freds-rörelsen i olika länder, där den slogs sönder under det senaste världskriget. Detta har också lyckats, så att ett internationellt samarbete kunnat etableras på bred front.

På så sätt blir freds-rörelsen i hela världen en betydande maktfaktor, som vid sidan av de mera officiella och statliga internationella organen utför en gemensam kamp för freden. Det är stora belopp som nu anslås för Sveriges deltagande i de olika internationella organ, vilka syfta till fred och samförstånd i världen, såsom FN, Unesco, Europarådet m. fl. — ett internationellt samarbete som enligt vår mening är absolut nödvändigt. Men då vi för detta ändamål offra så betydande summor, må det anses tillbörligt att inte vara alltför sparsam, då det gäller att sprida upplysning till folkets breda lager om detta samarbete. Det är nödvändigt att arbeta efter båda linjerna, och det är också nödvändigt, att en omfattande upplysningsverksamhet bedrivs om vad som sker och detta på ett sätt som kan nå största möjliga antal av befolkningen.

Det synes oss skäligt, att anslaget höjes med ytterligare 20 000 kronor, så att regeringen vid sin fördelning av det s. k. fredsanslaget må kunna medgiva höjning till de organisationer, som tidigare fått del av detta anslag och som på grund av sin mera omfattande verksamhet nu kunna anses berättigade till en viss höjning av dessa anslag.

Sedan det anslag, varom nu är fråga, började utgå ha nu tillkommit tvenne nya organisationer med speciella uppgifter inom fredsarbetet. Den ena, världsfederationsrörelsen, — vars president är nobelpristagaren Boyd Orr — som här i Sverige representeras av Svenska arbetsgruppen för världsfederation, har bland andra ett betydande antal av riksdagens ledamöter som sina anslutna medlemmar. Den andra, vanligen kallad Europarörelsen, har också representanter bland riksdagens ledamöter. Till dessa båda rörelser äro ledamöter tillhörande samtliga partier i riksdagen utom

kommunisterna anslutna. Organisationerna äro väl kända, den förra bl. a. genom den stora kongress, som hölls i riksdagshuset förlidet år, och den senare på grund av sin relation till Europarådet.

Ett betydande allmänt intresse har knutits till dessa organisationer och deras arbete. De utgöra säkerligen inom var sitt område en god tillgång i den gemensamma kampen för fred och mellanfolkligt samförstånd. Då den upplysningsverksamhet, som dessa organisationer bedriva, måste anses utgöra ett »upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor», torde det få anses berättigat, att ett anslag utgår även till dessa. Vi hemställa därför om en ytterligare ökning av anslaget med 10 000 kronor för detta ändamål, att fördelas mellan båda dessa organisationer. Anslagsposten under förevarande punkt skulle sålunda bli (75 000 + 20 000 + 10 000) 105 000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att till Upplysningsarbete rörande mellanfolkligt samarbete och utrikespolitiska frågor för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 105 000 kronor.

Stockholm i januari 1950.

<i>E. A. Lindblom.</i>	<i>Karl Damström.</i>	<i>Erik Arrhén.</i>
<i>John Björck.</i>	<i>Jon. N. Jonsson.</i>	<i>Gust. Sundelin.</i>
<i>Hj. Weiland.</i>	<i>Anna Sjöström-Bengtsson.</i>	<i>Hjalmar Nilsson</i> <i>i Kramfors.</i>
<i>H. Sten.</i>	<i>Birger Andersson.</i>	<i>J. F. Grym.</i>
<i>Axel Andersson.</i>	<i>Einar Persson.</i>	<i>P. J. Näslund.</i>
<i>Emil Petersson.</i>	<i>Lars E. Andersson.</i>	<i>B. A. Nilsson.</i>
<i>And. Sundvik.</i>	<i>E. Hj. Nyström.</i>	<i>Jones Erik Andersson.</i>
<i>Gustaf Fahlander.</i>	<i>Gunnar Lodenius.</i>	<i>Ingrid Osvald.</i>